

2025-жылдын 1-январынан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата “Мамлекеттик камсыздандыруу уюму” ачык акционердик коомунун ишине жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө отчет

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2026-жылга аудитордук иш планына жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын төрагасынын 2026-жылдын 28-майындагы № 09-1/456, 2026-жылдын 08-июнундагы № 09-1/488 буйруктарына ылайык, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудитору А.Т.Байгазаковдун жетекчилиги алдында, мамлекеттик инспекторлор К.К.Жумабаев, Ж.М.Субанов, С.Т.Курманбекова тарабынан 2025-жылдын 1-январынан 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата “Мамлекеттик камсыздандыруу уюму” ачык акционердик коомунун (мындан ары - “МКУ” ААКсы же Коом) ишине шайкештик аудити жүргүзүлдү.

Жооптуу тарап жана аудит субъектиси

“Мамлекеттик камсыздандыруу уюму” ачык акционердик коому

Жооптуу тараптын милдеттери

“МКУ” ААКсынын милдеттерине тийиштүү орган тарабынан жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу жана Коомдун каражаттарын тескөө, ошондой эле аудитке берген иш кагаздардын жана маалыматтардын тууралыгына жооптуу.

Аудит мезгили аралыгында Коомдун жетекчилери жана каржылоону бөлүштүрүүчүлөр:

– Биринчи кол коюу укугу менен “МКУ” ААКсынын Башкармалыгынын төрагасы Э.С. Калдарбеков 2023-жылдын 14-сентябрынан тартып азыркы учурга чейин;

– Бухгалтердик эсеп жана отчеттуулук бөлүмүнүн башкы бухгалтери жана экинчи кол коюу укугу менен - Э.К. Сатывалдыева – 2024-жылдын 1-ноябрынан 2025-жылдын 28-июлуна чейин, Д.А. Ким - 2025-жылдын 1-августунан 24-октябрына чейин, Б.Т. Төлөбалдиева 2025-жылдын 1-декабрынан азыркы учурга чейин.

Аудитордун жана аудитордук топтун милдети

“МКУ” ААКсынын ишине жүргүзүлгөн аудиттин максаты - аудиттин предметинин белгиленген критерийлерге шайкештиги боюнча көз карандысыз корутунду берүү. Бул үчүн аудиттин жүрүшүндө корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү жана тиешелүү аудитордук далилдерди чогултууга багытталган тиешелүү жол-жоболорду аткарууну камтыйт.

Аудиттин предмети

Аудит субъектисинин ишин жөнгө салган жоболордогу аныкталган максаттары менен милдеттеринин сметасын аткарууга ылайык келиши аудиттин предмети болуп саналат.

Аудиттин көлөмүнө киргизилген маселелер:

– Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын жазма буйруктарынын жана сунуштамаларынын аткарылышы;

- Бюджеттин түзүлүшүн жана анын аткарылышын талдоо;
- Банк операциялары;
- Кирешелердин толуктугу жана өз убагында алынышы;
- Дивиденддин өлчөмүн аныктоо жана аларды төлөө;
- Пайдаларды жана чыгымдардын түзүлүшүн, таза пайданы талдоо;
- Штаттык лимиттерди сактоо жана эмгек акыны эсептөө;
- Иш сапарлардын чыгымдарын талдоо;
- Дебитордук жана кредитордук карыздарды талдоо;
- Негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын толуктугу жана сакталышы;
- Бухгалтердик эсептин жана отчеттуулуктун абалын баалоо.

Аудит критерийлери

Төмөнкү ченемдик укуктук актылар, аудит предметинин ылайык келүүсүн баалоо боюнча критерийлери:

- Кыргыз Республикасынын Граждандык кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Салык кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
- “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Камсыздандыруу жана камсыздандыруу иши жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Турак жайды өрттөн жана табигый кырсыктардан милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Автотранспорт каражаттарынын ээлеринин жарандык-укуктук жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 20-мартындагы ПЖ № 79 Жарлыгы;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшү маселелери жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 1-июнундагы № 292 “Камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) уюмдары жана камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) брокерлери үчүн уставдык капиталдын минималдык өлчөмдөрүн бекитүү жөнүндө” токтому; *(Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 5-ноябрындагы № 719 токтому менен күчүн жоготкон)*
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 5-ноябрындагы № 719 “Камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) уюмдарынын финансылык туруктуулугун камсыз кылуу боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-январындагы №3 “Камсыздандыруучу уюмдар тарабынан камсыздандыруу (техникалык) резервдерин жайгаштыруунун эрежелерин бекитүү жөнүндө”

токтому; *(Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 5-ноябрындагы № 719 токтому менен күчүн жоготкон)*

– Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 28-декабрындагы № 883 “Мамлекеттик камсыздоо уюму” ачык акционердик коомун түзүү жөнүндө” токтому;

– Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтому; *(КР Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 4-декабрындагы N 778 токтому менен күчүн жоготкон)*

– КР Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 4-декабрындагы № 778 “Иш сапардык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтому;

–Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтому;

–“МКУ” ААКсынын уставы.

Аудитти жүргүзүүдө колдонулган аудиттин стандарттары

Аудит INTOSAI аудитинин негизги принциптерине, ISSAI 400, ISSAI 1400 (2015-жылы кайра каралган) көрсөтмөлөрүнө жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2018-жылдын 19-декабрындагы № 01-26/123 жана 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтомдоруна ылайык жүргүзүлдү.

Аткарылган иштин кыскача баяндамасы

Аудит Коомдун жетекчилери жана жооптуу кызматкерлери тарабынан берилген документтердин, материалдардын жана маалыматтардын негизинде жүргүзүлдү.

Аудит субъектисинин кыскача мүнөздөмөсү

Коом, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 28-декабрындагы № 883 токтомунун негизинде түзүлгөн. “МКУ” ААКсы адистештирилген уюм болуп саналат, анын максаты өрттүн жана табигый кырсыктардын натыйжасында турак жайлардын бузулушуна же жок кылынышына байланышкан жоготуулардын ордун толтуруу, ошондой эле милдеттүү жана ыктыярдуу камсыздандыруунун башка түрлөрүн өнүктүрүү үчүн экономикалык шарттарды камсыз кылуу. “МКУ” ААКсы өз ишин камсыздандыруу жана кайра камсыздандыруу, анын ичинде экспорттук тобокелдиктер чөйрөсүндө Евразиялык кайра камсыздандыруу компаниясы менен өз ара аракеттенүүнүн алкагында жүзөгө ашырат.

“МКУ” ААКсынын уставдык капиталы 2025-жылдын 1-январына карата 1 144 351,8 миң сомду түзгөн. 2025-жыл аралыгында уставдык капитал 1 144 351,8 миң сомду түзгөн, ар биринин номиналдык наркы 100 сомду түзгөн 11 443 518 жөнөкөй номиналдык акцияларга ээ.

**Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын жазма
буйруктарынын жана сунуштамаларынын аткарылышы**

Коом тарабынан Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2025-жылдын 1-сентябрындагы № 01-20/79 жазма буйругу жана № 01-20/80 сунуштамасы толук аткарылган.

“МКУ” ААКсынын 2025-жылдагы ишинин жыйынтыктары

“МКУ” ААКсы милдеттүү камсыздандыруунун 6 түрү жана ыктыярдуу камсыздандыруунун 28 түрү боюнча иш жүргүзгөн.

2025-жыл үчүн камсыздандыруу төлөмдөрүнүн жалпы суммасы 146 679,3 миң сомду түзгөн. Анын ичинен:

-ыктыярдуу камсыздандыруу -27 336,8 миң сом;

-милдеттүү камсыздандыруу -119 342,4 миң сом.

2025-жылы 721 857 келишим түзүлүп, 2024-жылга салыштырмалуу 386 792 келишимге көп болгон, же +115,4% ашыкча түзүлгөн.

Позициянын аталышы	2024-ж.	2025-ж.	Динамикасы	Пайызы	Өсүү
Камсыздандыруу келишимдеринин саны	335 065	721 857	+386 792	+115,4%	x 2,15

Камсыздандыруунун түрлөрүнүн саны боюнча 2024-жылга салыштырмалуу 2025-жылдын көрсөткүчтөрү:

- 2024-жылы милдеттүү камсыздандыруу 325 577 бирдик, ыктыярдуу камсыздандыруу - 9 488 бирдик;

- 2025-жылы милдеттүү камсыздандыруу 709 095 бирдик, ыктыярдуу камсыздандыруу - 12 762 бирдик.

2024-жылга салыштырмалуу милдеттүү камсыздандыруунун саны 117,8% же 2,18 эсе өскөн, ал эми ыктыярдуу камсыздандыруу 34,5% же, 1,35 эсеге өскөн.

**Коомдун камсыздандыруунун түрлөрү жана суммалары боюнча
маалыматы**

2024-жылы түзүлгөн келишимдер боюнча камсыздандыруу суммасы 404 231,7 миң сомду, ал эми 2025-жылы 806 717,0 миң сомду түзүп, 402 485,3 миң сомго, же 199,6% өскөн.

Коомдун камсыздандыруу төлөмдөрү

2025-жыл үчүн бардык камсыздандыруу түрлөрү боюнча 721857 келишим түзүлүп, 2 456184,3 миң сом түшкөн. Ал эми, кайра камсыздандыруудан кийинки калдык 1 649467,3 миң сомду түзгөн.

Милдеттүү камсыздандыруу боюнча олуттуу өсүү 2024-жылы 380 007,5 миң сомдон 2025-жылы 1 166 852,9 миң сомго өсүп, 307,1% түзгөн.

2024-жылы ыктыярдуу камсыздандыруу боюнча жыйымдардын көлөмү 893 033,1 миң сомдон 2025-жылы 1 289 331,3 миң сомго чейин өсүп, 893 033,1 миң сомго 144,4% өскөн.

Дебитордук жана кредитордук карыздар

Аныкталды/Корутунду: Ош филиалында эсептин калдыгында (эсеп - 1430) 4 516,2 миң сомдук учурдагы дебитордук карыз (камсыздандыруу сыйлыгы) өндүрүлгөн эмес.

Сунуштама: Ош филиалында дебитордук карыздардын өз убагында өндүрүлүшүн камсыз кылуу үчүн агенттер жана башка контрагенттер менен эсептешүүлөр боюнча туруктуу мониторинг жана өндүрүлбөгөн карыздар боюнча дооматтык-иштер жүргүзүлүп (претензиондук иш), тиешелүү документтер менен тастыкталсын.

Коомдун кайра камсыздандыруу боюнча иши

Кайра камсыздандыруу ишмердүүлүгү Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 932-статьясынын негизинде жүргүзүлөт.

“Камсыздандырууну уюштуруу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, камсыздандыруучулар өзүнүн менчигиндеги каражаттарынын жана камсыздандыруу резервдеринин эсебинен аткарууга мүмкүнчүлүгү жок болгон милдеттенмелерди алган учурда, алар ошол милдеттенмелерди аткаруу тобокелдигин кайра камсыздандыруучуларга өткөрүүгө милдеттүү.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 20-ноябрындагы № 299 токтомунун (*Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 5-ноябрындагы № 719 токтому менен күчүн жоготкон*) 1-пунктуна ылайык, камсыздандыруу келишиминде бир тобокелдик боюнча жоопкерчиликтин көлөмү камсыздандыруучунун менчик каражаттарынын 20% ашпоого тийиш.

2025-жылы өзгөчө чоң камсыздандырылган объекттер жана тобокелдиктер боюнча жоопкерчиликтин көлөмү белгиленген чектен ашып кеткендигине байланыштуу, тиешелүү тобокелдиктер кайра камсыздандырылган.

Позициянын аталышы	2024-ж		2025-ж	
	саны	Сый төлөм	саны	Сый төлөм
Кайра камсыздандыруудан кабыл алынган камсыздандыруу сый төлөмдөрү	10	1 217,9	14	915,66

“МКУ” ААКсынын филиалдары боюнча камсыздандыруу төлөмдөрүнүн саны

2025-жылы “МКУ” ААКсы милдеттүү жана ыктыярдуу камсыздандыруунун алкагында 1 260 төлөм жүргүзгөн, камсыздандыруу компенсациясы 146 679,3 миң сомду түзгөн.

2024-жылдын жыйынтыгы менен салыштырганда камсыздандыруу төлөмдөрүнүн саны 3,4 эсеге көбөйгөн (2024-жылы – 371 камсыздандыруу төлөмү боюнча 69 554,9 миң сом төлөнүп, 2025-жылы 889 камсыздандыруу төлөмгө же + 239,6 % көбөйгөн).

2025-жылы “МКУ” ААКсынын Филиалдары боюнча жүргүзүлгөн 1 260 камсыздандыруу төлөмү

Филиалдардын аталышы	Милдетүү камсыздандыруу		Ыктыярдуу камсыздандыруу		Жалпы:	
	Саны	Сумма	Саны	Сумма	Саны	Сумма
Бишкек	625	61 093,2	44	8 018,9	669	69 112,1
Чүй	143	15 696,5	4	874,5	147	16 571,0
Ош	95	13 877,5	17	7 809,5	112	21 687,0
Жалал-Абад	88	12 760,1	5	2 887,4	93	15 647,5
Баткен	22	2 641,5	1	147,4	23	2 788,9
Талас	21	2 166,1	4	801,7	25	2 967,7
Ысык-Көл	99	8 893,9	14	3 705,3	113	12 599,2
Нарын	66	2 898,8	12	2 406,9	78	5 305,8
Жалпы:	1 159	120 027,5	101	26 651,8	1 260	146 679,3

2025-жылга бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына, кирешенин түшүүсүнө, алынган пайдага жана таза пайданын бөлүштүрүлүшүнө талдоо

2025-жылга камсыздандыруу келишимдери боюнча сый акылардын кирешесинин планы 1 350 000,0 миң сомго бекитилип, жылдын жыйынтыгында 1 881 724,1 миң сомго же 139,4% аткарылган. Инвестициялык киреше 200 000,0 миң сомго пландалып, 227 411,0 миң сомго же 113,7 % аткарылган.

Аныкталды/Корутунду: 2025-жылдын 12-августунда “МКУ” ААКсынын акционерлеринин № 2 протоколуна ылайык, 2024-жылы Коомдун таза кирешеси 345 731,7 миң сомду түзгөн. Коомдун 2025-жылдын 20-августундагы № 254 төлөм тапшырмасы менен 345 731,7 миң сом республикалык бюджетке (Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казынасынын №4400011001000240 эсебине) которулган. Бул акча каражат өз кезегинде КР Президентинин 2024-жылдын 20-мартындагы ПЖ № 79 Жарлыгына ылайык, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан Коомго кайра которулган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан КР Президентинин 2024-жылдын 20-мартындагы ПЖ № 79 Жарлыгына ылайык, тийиштүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Аныкталды/Корутунду: Коомдун Бишкек филиалында камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) ишмердүүлүгүнөн алынган кирешелер боюнча сатуудан алынуучу салыкты эсептөөдө Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 368-беренесинин 3-бөлүгүндө белгиленген 2 % ставка толук көлөмдө колдонулбагандыгы аныкталган. Натыйжада салык 202,9 миң сомго кем эсептелген. Аудиттин жүрүшүндө, 2025-жылдын 9-июнундагы №577 төлөм тапшырмасынын негизинде Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик салык кызматынын эсебине 202,9 миң сом которулду.

Сунуштама: Коомдун Бишкек филиалында камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) ишмердүүлүгүнөн алынган кирешелер боюнча сатуудан алынуучу салыкты эсептөөдө 2 % ставканы (202,9 миң сом) өз учурунда колдонбогондугу үчүн жооптуу кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Чыгымдарды талдоо

Коомдун берген маалыматтары боюнча 2025-жылга чыгымдар боюнча план 993 002,0 миң сомго бекитилип, 1 217 599,5 миң сомго аткарылган.

Камсыздандыруу (техникалык) резервдеринин түзүлүшүн талдоо

“Кыргыз Республикасынын камсыздандырууну уюштуруу жөнүндө” Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2009-жылдын 5-августундагы №500 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын камсыздандыруу уюмдарынын камсыздандыруу (техникалык) резервдерине чегерүүлөрдүн ченемдерин эсептөөнүн тартиби жөнүндө” жобонун 2-пунктуна ылайык, “МКУ” ААКсы тарабынан камсыздандыруу уюмун түзүүгө милдеттүү болгон камсыздандыруу (техникалык) резервдери аныкталып, төмөнкүчө түзүлгөн:

- 1) иштеп табылбаган сыйлыктардын резерви (мындан ары-ИТК);
- 2) болбогон чыгымдардын резерви – “өмүрдү камсыздандыруу” түрү боюнча камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) келишимдери боюнча камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) уюму тарабынан түзүлөт (мындан ары-ББЧР);
- 3) чыгымдардын резервдери - болуп өткөн, бирок билдирилбеген чыгымдардын резерви (мындан ары - ББЧР);
- 4) билдирилген, бирок жөнгө салынбаган чыгымдардын резерви (БЖЧР).

2025-жылга жалпы камсыздандыруу (техникалык) резерви 480 318,8 миң сомду түзгөн.

Банк операцияларын талдоо

2025-жылдын 1-январына карата каражаттардын калдыгы 362,8 миң сомду түзгөн жана эсептешүү эсебине 6 204,6 миң сом түшкөн, жалпы чыгымдар 6 331,0 миң сомду түзүп, 2025-жылдын 31-декабрына 223,0 миң сом калдык менен өткөн.

Жыл ичинде банктык эсепке келип түшкөн акча каражат:

- камсыздандыруу төгүмдөрүнүн түшүүсү 2 456 184,5 миң сом;
- түшүүлөр боюнча пайыздар (депозиттерди жайгаштыруудан жана инвестициялык кирешеден) 227 411,1 миң сом;

2025-жылдагы банк депозиттери

2025-жылдын 1-январында банктык депозиттердин эсебинде 703 000,0 миң сом калдык болгон, жыл ичинде 1 260 513,4 миң сомго киреше түшүп, 407 513,4 миң сом чыгымдалган, 2026-жылдын 1-январына 1 556 000,0 миң сомдук калдык менен өткөн. Киреше булактары:

Банк	01.01.2025-ж. калдык	Түшкөн киреше	Чыгым	01.01.2026-ж. калдык
Банк Азии Филиал Курулуш	40 000,0			40 000,0
“Банк Бай -Түшүм” ААК		50 000,0		50 000,0
“Банк Компаньон” ЖАК	120 000,0	600 000,0	90 000,0	630 000,0
“Финка Банк” ЖАК	100 000,0	50 000,0	74 000,0	76 000,0
“Коммерческий банк Кыргызстан” ААК	130 000,0	450 000,0	30 000,0	550 000,0

“Айыл Банк” ААК	210 000,0	50 000,0	100 000,0	160 000,0
“Бакай Банк” ААК	35 000,0		35 000,0	
“РСК Банк” ААК	68 000,0	50 000,0	68 000,0	50 000,0
Жалпы	703 000,0	1 260 513,4	407 513,4	1 556 000,0

Кызматкерлердин эмгек акысын талдоо

“МКУ” ААКсынын кызматкерлеринин эмгек жана сый акыларын төлөө тартиби “Эмгек акы төлөө жана кызматкерлерди материалдык түрдө стимулдаштыруу жөнүндө” жобонун негизинде жүргүзүлгөн.

2025-жылга жалпы филиалдар менен чегерилген кызматкерлердин эмгек акысы 311 647,3 миң сомду же жалпы чыгымдын 25,6 % түзгөн.

Аныкталды/Корутунду: Коомдун Башкы кеңсесинде “МКУ” ААКсынын кызматкерлеринин арызынын негизинде эмгек акынын эсебинен аванс берүүлөр жүргүзүлгөн, аванстын суммасы 80 000 сомдон 200 000 сомго чейин түзгөн. Ошондой эле, берилген аванстар кызматтык маянадан (оклад) ашыкча өлчөмдө берилген.

Сунуштама: Коомдун Башкы кеңсесинде Коомдун акча каражаттарын кайтарып албоо тобокелдигин болтурбоо максатында, эмгек акынын эсебинен берилүүчү аванстын суммасы кызматкердин кызматтык маянасынын (окладынан) өлчөмүнөн ашпоосу камсыздалсын.

Аныкталды/Корутунду: 2025-жылдын 4-апрелиндеги № 41 “МКУ” ААКсынын кызматкерлерине эмгек акы төлөө жана материалдык стимулдаштыруу жөнүндө” жобонун 5-пунктунун 5.1-пунктчасынын талаптарын так сактабастан, 2025-жылы Коомдун Талас филиалынын 3 кызматкерине 26,5 миң сомго ашыкча сый акы төлөнгөн (Кыштообаева А-8,6 миң сом, Мамаев У-9,2 миң сом, Султанбекова Ш.-8,6 миң сом).

Сунуштама: Талас филиалында 2025-жылдын 4-апрелиндеги № 41 “МКУ” ААКсынын кызматкерлерине эмгек акы төлөө жана материалдык стимулдаштыруу жөнүндө” жобонун 5-пунктунун 5.1 пунктчасын бузуу менен төлөнгөн 26,5 миң сом сый акы төлөмдөрү ордуна коюлсун.

Аныкталды/Корутунду: 2024-жылдын 2-декабрында “МКУ” ААКсынын Чүй филиалы менен камсыздандыруучу инспектор Аманалиева Алымбүбү Анарбековнанын ортосунда № 26 келишими түзүлгөн. Келишимге ылайык, ал филиалдын атынан камсыздандыруу тармагында ортомчулук ишин жүргүзүүгө ыйгарым укук алган жана кызмат көрсөтүүлөрү үчүн негизги жана кошумча сый акы алууга тийиш болгон. 2025-жылдын октябрь айы үчүн Аманалиевага 688,2 миң сом сый акы төлөнгөн. Ал эми, аудит учурунда келишимде каралган өлчөмдөн тышкары 583,9 миң сом негизсиз ашыкча төлөнгөнү аныкталды.

Сунуштама: Чүй филиалында камсыздандыруучу инспектор А.А. Аманалиевага негизсиз ашыкча төлөнгөн 583,9 миң сомду өндүрүп алуу жана бул төлөмгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилигин кароо боюнча тийиштүү иш-чаралар көрүлсүн.

Аныкталды/Корутунду: 2025-жылдын 19-июнунда “МКУ” ААКсынын Башкармасынын №66 протоколу менен бекитилген “Камсыздандыруу агенттери жана камсыздандыруу боюнча инспекторлор жөнүндө” жобосунда

камсыздандыруу агенттерине жана камсыздандыруу боюнча инспекторлорго аванстык төлөмдөрдү берүү же төлөө каралган эмес. Аудит тарабынан Бишкек филиалы камсыздандыруу боюнча инспекторго 50,0 миң сом аванстык төлөм жүргүзгөндүгү аныкталды.

Сунуштама: Бишкек филиалында 2025-жылдын 19-июнунда “МКУ” ААКсынын Башкармасынын №66 протоколу менен бекитилген “Камсыздандыруу агенттери жана камсыздандыруу боюнча инспекторлор жөнүндө” жобонун талаптары так сакталсын жана аванстык төлөмдөрдү жүргүзүүгө жол берилбесин.

Жергиликтүү иш сапарлардын чыгымдарын талдоо

2025-жылы жергиликтүү иш сапар чыгымынын планы 3 540,0 миң сомго бекитилип, иш жүзүндө 2 749,5 миң сомго же 77,7% аткарылган.

Негизги каражаттарды жана товардык-материалдык баалуулуктарды талдоо

2025-жылдын 31-декабрына карата “МКУ” ААКсынын негизги каражаттары 103 881,0 миң сомду түзгөн.

Аныкталды/Корутунду: Атайын кызматтык каттын негизинде 2024-жылдын 31-октябрында Коомдун № 02-03/201 буйругу менен “МКУ” ААКсынын жана анын филиалдарындагы негизги каражаттарды инвентаризациядан өткөрүү комиссияга милдеттендирилген. Ал эми, Коомдун башкы кеңсесинде башкы баасы 95,0 миң сом болгон Samsung Galaxy үлгүсүндөгү уюлдук телефон жетишпестиги аныкталган. 2025-жылдын 30-январында негизги каражаттарды эсептен чыгаруу үчүн 74,4 миң сомго (95 000 – 20 583,29 амортизация = 74 416,71) чыгыштоо актысы түзүлүп, бирок сатып алынган күнү, мүлктү эсептен чыгаруунун себептери көрсөтүлбөстөн, Коомдун Башкармасынын мүчөлөрүнүн протоколу менен эсептен чыгарылган.

Ош филиалы боюнча негизги каражаттарга жүргүзүлгөн инвентаризациянын жыйынтыгында, бухгалтердик эсепте катталган, бирок факты жүзүндө төрт ноутбуктун (171,1 миң сомдук) жетишсиздиги аныкталды. Жетишсиздиктин келип чыгуу себептерин тактоо жана күнөөлүү жактарды аныктоо боюнча тиешелүү кызматтык иликтөө жүргүзүлүп, ордуна коюлушу зарыл.

Сунуштама: Коомдун башкы кеңсесиндеги 74,4 миң сомдук жетишпестик (Samsung Galaxy үлгүсүндөгү уюлдук телефон) ордуна коюлсун жана бул боюнча жооптуу кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Ош филиалында жетишпеген негизги каражаттар боюнча (төрт ноутбуктун 171,1 миң сомдук) материалдык жоопкерчилик каралып, ордуна коюлсун.

Аныкталды/Корутунду: Атайын кызматтык каттын негизинде 2026-жылдын 2-июнунда Коомдун №115-И буйругу менен, “МКУ” ААКсынын жана анын филиалдарындагы негизги каражаттарды инвентаризациядан өткөрүү комиссияга милдеттендирилген. Инвентаризациянын жыйынтыгы менен филиалдарда жана башкы кеңседе 70,2 миң сомдук техникалык каражаттардын жетишпестиктери аныкталган анын ичинен:

- Башкы кеңсе - 33,6 миң сом;
- Бишкек филиалы – 36,6 миң сом.

Сунуштама: Коомдун башкы кеңсесинде жана Бишкек филиалында инвентаризациянын жыйынтыгында аныкталган негизги каражаттардын 70,2 миң сомдук жетишпестиктери ордуна коюлсун жана бул боюнча жооптуу кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды/Корутунду: Коом күйүүчү майдын сарпталышын эсептен чыгарууда Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 буйругу менен бекитилген “Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын” эрежелерин жетекчиликке ала тургандыгы белгиленген. Эрежеге ылайык, жол баракчасы (путевой лист) күйүүчү майды эсептен чыгаруунун негизги баштапкы документи болуп саналат. Ошондой эле, күйүүчү май иш жүзүндөгү пайдаланылышына жараша эсептен чыгарылууга тийиш жана анын көлөмү бекитилген чыгымдоо ченемдеринен ашпоого тийиш. Бирок, Бишкек филиалында күйүүчү майдын сарпталышын эсептен чыгарууда тобокелдиктер бар экендиги аныкталды. Тактап айтканда, 2025-жылдын май–сентябрь айларында мамлекеттик каттоо номери 01 KG 756 BG (Chevrolet Tracker) автоунаасынын тиешелүү жол баракчаларында милдеттүү реквизиттер жана маршрут боюнча негизги маалыматтар толук көрсөтүлбөй, АИ-95 маркасындагы наркы 76,2 миң сомду түзгөн 1000 литр күйүүчү май эсептен чыгарылган.

Сунуштама: Бишкек филиалында Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 буйругу менен бекитилген “Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын” эрежелеринин талаптарын так сактоо камсыз кылынсын, анын ичинде жол баракчаларын толтурууда милдеттүү реквизиттерди жана маршрут боюнча толук маалыматтарды өз убагында, так көрсөтүү боюнча ички көзөмөл күчөтүлсүн.

Аныкталды/Корутунду: 2026-жылдын 1-июнуна карата Ош филиалында инвентаризациянын жүрүшүндө иш жүзүндө 63 294 даана (эски форматтагы колдонулбаган) камсыздандыруу бланкынын калдыгы бар экендиги аныкталган. Ал эми, бухгалтердик эсеп боюнча калдык 64 721 даананы түзүп, натыйжада айырмачылык 1427 даана бланк экендиги аныкталды. Аудит учурунда, Ош филиалында бул бланктарды эсептен чыгаруу боюнча иш кагаздар даяр экендиги аныкталып, бирок Коомдун башкы кеңсеси тарабынан чыгарылбагандыгы аныкталды.

Коомдун ички аудити тарабынан турак жайларды камсыздандыруу боюнча 192 даана бланк жетишпестиги аныкталган (жалпы $612 \times 192 = 117,5$ миң сом).

Сунуштама: Ош филиалында инвентаризациянын жыйынтыгында аныкталган 1427 даана камсыздандыруу бланктары белгиленген тартипте эсептен чыгарылсын.

Ош филиалында турак жайларды милдеттүү камсыздандыруу боюнча жетишпеген 192 даана камсыздандыруу бланктарынын төлөмүн түзгөн 117,5

миң сом ордуна коюлуп, буга жооптуу кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды/Корутунду: Жалал-Абад филиалында 2025-жылдан тартып камсыздандыруу полистери электрондук форматта тариздөөгө өткөндүгүнө байланыштуу мурда колдонулган кагаз түрүндөгү камсыздандыруу бланктары жүгүртүүдөн чыгарылган. Бирок, колдонулбай калган эски үлгүдөгү бланктар белгиленген тартипте “МКУ” ААКсына өткөрүлүп берилбегендиги аныкталды. Ошондой эле, 727 даана автотранспорт каражаттарынын ээлеринин жарандык-укуктук жоопкерчиликтерин милдеттүү камсыздандыруу (ОСАГО) полисинин бузулган бланктары бухгалтердик эсептен өз убагында чыгарылган эмес.

Сунуштама: Жалал-Абад филиалында 2025-жылдан тартып камсыздандыруу полистерин электрондук форматта тариздөөгө өткөндүгүнө байланыштуу колдонулбаган мурдагы үлгүдөгү бланктар боюнча толук инвентаризация жүргүзүлсүн.

Жүгүртүүдөн чыгарылган бланктар белгиленген тартипте “МКУ” ААКсына өткөрүлүп берилсин.

727 даана автотранспорт каражаттарынын ээлеринин жарандык-укуктук жоопкерчиликтерин милдеттүү камсыздандыруу (ОСАГО) полисинин бузулган бланктары колдонуудагы мыйзамдардын жана Коомдун ички ченемдик документтердин талаптарына ылайык бухгалтердик эсептен чыгарылсын.

Сатып алуулардын жол-жоболорун сактоо

Аныкталды/Корутунду: Коом тарабынан кошумча сатып алууну жүргүзүүдө Коомдун Башкармасынын 2024-жылдын 11-ноябрындагы №90 протоколу менен бекитилген “Сатып алууларды уюштуруунун” ички эрежесинин 4-главасынын 27-пунктунун талаптары сакталбаганы аныкталды. Тактап айтканда, кошумча сатып алынган DJI MIC 2-person үлгүсүндөгү зымсыз микрофон мурдагы келишимде белгиленген баадан 4,4 миң сомго жогору баада алынган. Натыйжада, Коомдун каражаттарын үнөмдүү жана натыйжалуу пайдаланылышы камсыздалбай, ички ченемдик документтердин талаптарынын бузулушуна жол берилген.

Сунуштама: Коомдун Башкармасынын 2024-жылдын 11-ноябрындагы №90 протоколу менен бекитилген “Сатып алууларды уюштуруунун” ички эрежесинин талаптары так сакталсын. Кошумча сатып алууларды жүргүзүүдө мурда түзүлгөн келишимдерде белгиленген бааларды негиз катары алуу жана баанын негизсиз жогорулашына жол бербөө боюнча ички көзөмөл күчөтүлсүн.

Аудитор

А.Т. Байгазак